

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL of the journal / URL časopisu: <https://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Author(s) / Autor(i): Zuzana Michalková
Article / Článok: Recenzia na knihu: Zuzana Čaputová: Odvaha k ľudskosti
Publisher / Vydavateľ: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica
DOI: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2025.28.3.186-188>

Recommended form for quotation of the article / Odporúčaná forma citácie článku:

MICHALKOVÁ, Z. 2025. Recenzia na knihu: Zuzana Čaputová: Odvaha k ľudskosti. In *Politické Vedy*. Vol. 28, no. 3, pp. 186-188. ISSN 1335 – 2741. Available at: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2025.28.3.186-188>

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

Journal *Politické vedy* is provided under the conditions of Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0. / Časopis *Politické vedy* je publikovaný na základe podmienok Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0.

RECENZIA NA KNIHU: ZUZANA ČAPUTOVÁ: ODVAHA K ĽUDSKOSTI

BOOK REVIEW: ZUZANA ČAPUTOVÁ: COURAGE TO HUMANITY

Zuzana Michalková*

BÁRDY, P. 2024. *Zuzana Čaputová: Odvaha k ľudskosti* [Zuzana Čaputová: *Courage To Humanity*]. Bratislava: Ringier Slovakia Media s. r. o., 2024. 286 s. ISBN 978-80-69052-11-6.

Najnovšiu monografiu **Petra Bárdyho** *Zuzana Čaputová: Odvaha k ľudskosti* je možné považovať za jednu z najdôležitejších diel slovenskej politickej literatúry súčasnosti. Autor v nej zaznamenáva pozoruhodný vzostup aktivistky na pozíciu hlavy štátu a zdôrazňuje individuálne črty a zásady, ktoré ovplyvnili rozhodnutia prezidentky. Vydanie knihy sa časovo zhoduje s živou diskusiou o demokratickej situácii na Slovensku, ako aj s úvahami o pandémie a konflikte na Ukrajine. Na rozdiel od svojich skorších diel, ktoré sa zameriavali na všeobecnejšie politické otázky, autor v recenzovanej knihe zaujíma intímnejší alebo „mikro“ prístup, pričom vykresľuje komplexný obraz konkrétneho jednotlivca v kontexte meniacich sa inštitucionálnych a spoločenských okolností.

Kniha je rozčlenená do viacerých tematických častí, z ktorých každá ponúka podrobný popis konkrétnej fázy prezidentkinej kariéry a zároveň vytvára ucelený rámec, ktorý spája jej rodinnú históriu, profesionálnu aktivitu a ťažkosti spojené s vykonávaním najvyššej ústavnej funkcie. V prvej časti monografie **P. Bárdy** rozoberá účasť **Zuzany Čaputovej** na projektoch verejnej služby, vrátane známej kampane za čistejší Pezinok, za ktorú v roku 2016 získala prestížnu *Goldmanovu cenu*. Táto fáza

* Mgr. Zuzana Michalková pôsobí ako interná doktorandka na Katedre medzinárodných vzťahov a diplomacie, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Kuzmányho 1, 974 01, Banská Bystrica, Slovenská republika, e-mail: zuzana.michalkova@umb.sk.

DOI: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2025.28.3.186-188>

bola podľa **Bárdyho** zlomovým bodom, keď si advokátka uvedomila svoju verejnú zodpovednosť a rozvíjajúci sa zmysel pre spravodlivosť a požiadavky komunity uplatnila v praxi.

Kampaň, ktorú **Zuzana Čaputová** začala krátko po vražde **Jána Kuciaka** a **Martiny Kušnírovej**, je témou druhej kapitoly. Autor vysvetľuje, ako sa „outsiderka“ bez predchádzajúcich politických skúseností a podstatnej mediálnej podpory dostala do popredia ako kandidátka, ktorá reagovala na požiadavky zmien. Kniha poskytuje podrobnú analýzu komunikačných taktík prezidentky, mobilizácie dobrovoľníkov a kritiky, ktorej bola vystavená zo strany etablovaných straníckych kruhov. Autor sa vo svojej knihe najviac zameriava na prezidentské obdobie v rokoch 2019 až 2024, ktoré bolo poznačené viacerými významnými krízami. **P. Bárdy** rozoberá úlohu **Zuzany Čaputovej** počas epidémie COVID-19, jej vyhlásenia zdôrazňujúce potrebu ochrany zraniteľných skupín obyvateľstva a jej kritiku vládnej politiky vzhľadom na nedostatočnú súdržnosť štátu. V podobne dôkladnej reakcii na ruskú inváziu na Ukrajinu vyzvala politickú elitu štátu, aby konala jednotne a vyhlásila svoju podporu suverenity susedného štátu. Autor knihy oceňuje schopnosť prezidentky dodržiavať morálny a etický aspekt diskurzu, ale menej sa zameriava na to, či a ako jej výroky vyvažovali koncepciu inštitucionálnej neutrality hlavy štátu. Tento konflikt medzi morálnou povinnosťou a ústavným obmedzením je presne to, čo si vyžaduje hlbšiu analýzu a teoretické základy v diskusii o hraniciach výkonnej moci v parlamentných demokraciách. Kniha je dôkladne spracovaná vďaka **Bárdyho** analýze prezidentských a parlamentných postupov, ale v prípade dôležitejších hodnotových „súdov“ by jej prospeli odborné komentáre k politologickým pojmom, ktoré by čitateľovi umožnili prepojiť **Čaputovej** prístup so všeobecnejšími teóriami demokracie alebo občianskej angažovanosti. Skutočnosť, že autor občas používa naratívy účastníkov bez toho, aby explicitne analyzoval možnú zaujatosť, alebo overil dôležité detaily na základe verejných zdrojov, ďalej dokazuje mieru subjektívnosti rozprávania.

Jazyková úroveň monografie je štýlovo vyvážená. Faktické zhrnutia sú doplnené pestrými opismi, pričom odborné termíny sú používané striedom a bez zbytočného žargónu. Prístupnosť knihy pre širokú verejnosť je pozitívna, hoci politológovia ju môžu niekedy vnímať ako veľmi rozprávkovú, najmä keď autor čerpá z osobných interakcií s prezidentkou a jej najbližšími spolupracovníkmi. Kapitola o **Čaputovej** osobných presvedčeniach a názoroch je pozoruhodným prínosom recenzovanej knihy. Autor skúma jej zásadové postoje z hľadiska filozofie koherentnosti a rešpektovania ľudskej dôstojnosti. Je obdivuhodné, že **P. Bárdy** dokáže prepojiť osobnú motiváciu prezidentky s makropolitickými problémami, ako je právny štát a európska inkluzívna politika, keďže táto dimenzia je v politickej literatúre niekedy prehliadaná.

Monografia poskytuje súbor empirických údajov o rozhodovacích postupoch výkonnej moci v strednej Európe, čím významne prispieva k reflexii slovenskej politológie. Okrem toho ponúka akúsi „modelovú“ analýzu osobnosti, ktorej hodnoty sú v súlade s hodnotami posttransičnej spoločnosti, ktorá túži po etike a otvorenosti. Čitatelia tu nájdú podnety na ďalšie výskumné otázky, napríklad o úlohe hraníc prezidentskej moci vo vzťahu k vláde. Monografia je napriek zdanlivej snahe o objektivnosť akousi oslavou **Zuzany Čaputovej**. Skeptickí čitatelia sa preto môžu zamýšľať nad tým, či je autor schopný kriticky analyzovať kroky prezidentky, ktoré vyvolali ostrú spoločenskú a politickú kritiku. Z tohto pohľadu, kniha skôr vyvoláva diskusiu ako definitívnu analýzu. Slúži ako zaujímavý odrazový mostík pre ďalší vedecký výskum, ktorý by sa mohol zaoberať témami ako je vzťah prezidentky s médiami, alebo funkcia hlavy štátu ako „strážkyne inštitúcií“.

Monografia **P. Bárdyho** *Zuzana Čaputová: Odvaha k ľudskosti* je dielo, ktoré podľa môjho názoru výrazne obohacuje obraz o slovenskej politickej scéne a ponúka množstvo zaujímavých informácií o rozhodovacích procesoch najvyšších predstaviteľov štátu. Čitatelia, ktorí chcú pochopiť dynamiku súčasných politických otázok v stredoeurópskom prostredí, okrem osobných črt prezidentky, budú túto knihu považovať za zaujímavú. Vytvára však priestor aj pre náročnejšie, teoreticky a empiricky podložené diela, ktoré by mohli spochybniť alebo ďalej potvrdiť jej hlavné tvrdenia.